

A 2023-as év élőlényei

A különböző szervezetek ismét megválasztották az év élőlényeit, amelyek elsődleges célja, hogy felhívják a figyelmet egy-egy növény-, gomba- és állatfajra, valamint az ezeket veszélyeztető tényezőkre, illetve népszerűsítsék a kevésbé ismert élőlényeket.

Az év vadvirágának a borzas lent (*Linium bistium* L.) választották. Évelő, felegyenesedő szárú, nagytermetű, 40–80 cm magasra megnövő lenféle, amelynek sugaras szimmetriájú, öttagú virágai halvány vagy sötét liláskékek. Május és

július között virágzik. A hazai kék virágú lenfajok közül csak ennél borítják szőrök a csészelevel szélét és a szárát. Hazánkban az Északi-Középhegységben és a Duna–Tisza közén gyakoribb, ahol száraz gyepeken, homokpusztákon találkozhatunk vele. Védett növény.

A vénic-szilt (*Ulmus laevis*) választották az év fájának. Közepes termető, erősen ágas törzsű fafaj, amelyre nagy gyökérterpeszek jellemzők. Elliptikus, részaránytalán leveleinek a széle kétszeresen fűrész. Lombfakadás előtt virágzik. Zöldesvörös színű virágai levélhónaljakból, csomókban nyílnak. Ovális lependéktermésének a széle pillás, május közepén érik. A szilfavész kevésbé károsítja, mint a többi szilfajt.

Az elmúlt évben az év egyedi fájának a mintegy 250 éves tatai platánfát (*Platanus acerifolia*) választották, amely az ottani Angolkert legjellegzetesebb fája. A Cseke-tó partján álló fa valószínűleg még fiatal korában megdőlt, és a földfelszínnel párhuzamosan növekedve érte el mai formáját, egy sajátos hidat alkotva a vízfelszín felett. Az elmúlt évszázadokban a vízszintes törzs számos támasztó gyökeret fejlesztve stabilan áll mind a mai napig. Nemzeti győztesként részt vesz a 2023. év elején rendező

zendő európai versenyen, amelynek győztese elnyeri az Európai Év Fája címet.

Az év gombájának a disznófülgombát (*Gomphus clavatus*), ezt a ritka és különleges formájú gombát választották, amely a legtöbb erdőt járó ember számára ismeretlen. Részletes bemutatását a következő kapcsolódó rövid cikkanyagban Dredor Dominik többszörös szakcikkpályázat győztes erdésztechnikus tanuló fogja megtenni.

Az év rovarának a Magyar Rovartani Társaság által meghirdetett szavazáson a közönséges temetőbogarat (*Nicrophorus vespillo*) választották. A kifejlett bogár testhossza mintegy 20 mm. Jellegzetes mintázatú szárnyfedőinek az alapszíne fekete, amelyet két zezzugos narancssárga harántcsík díszít. Rövid csápjai feltűnő, vörössárga csápbunkóban végződnek. Az év rovara hazánk sík-, domb- és hegyvidéki erdőinek gyakori lakója. Elsősorban éjjel aktív. Lárvai elhullott kistrágyákban, madarakban fejlődnek. Más dögevőkkel történő versengés csökkentése érdekében „eltemetik” a dögeket. Nevét is innen kapta.

Az év lepkéje programot ebben az évben először hirdette meg a Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület Lepkevédelmi Szakosztálya. Az első évi szavazáson az egyik legszebb nappali pillangónk, a fecskefarkú pillangó (*Papilio machaon*) nyert, és kerülhet ebben az évben az érdeklődés középpontjába.

A lápi póc (*Umbra krameri*) nyerte meg a Magyar Haltani Társaság szavazását, és lett az év hala. Apró, mindössze 8–10 cm hosszú halfajunk barna alapszínét sötét foltok, az oldalát világos csík díszíti. Úszói lekerekítettek. Általában apró gerinctelen állatokkal táplálkozik. Évszázadokkal ezelőtt gyakori halfajunk volt a nagy kiterjedésű mocsarakban. A vízszabályozások következtében élőhelyei megszűntek. Napjainkra annyira megritkult, hogy fokozott védelmet kapott. Fennmaradását mesterséges tenyésztési és telepítési programokkal igyekeznek elősegíteni.

Az év kétéltűje az alpesi göte (*Ichtyosaura alpestris*), hazánk egyik legritkább kétéltűje lett. Kistemetű, testhossza 8–12 cm. A hímek hátoldala kékes-szürke, oldalán fekete foltokkal díszített világoskék csík húzódik, míg a hasoldala narancssárga

